

KŘESŤANSTVÍ V POČÁTCÍCH

Biblický pohled – Ježíšovo poslání

- Řekli jsme si nedávno, že Ježíš přejmenoval Šimona na Petra, tedy skálu, na které zbuduje církev.
- Na úplném závěru evangelia Ježíš posílá své učedníky slovy:

18 Ježíš přistoupil a řekl jim: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi.

- **19** Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého
- **20** a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku. “

„Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi.“

- To je preambule, základ, který vysvětluje právo Ježíše vyslat své učedníky kamkoliv do světa.
- Je mu dána moc. Kým? Jeho nebeským Otcem! Otec vyslal Syna, dal mu moc, aby mimo jiné rozšířil svůj vliv, svoje učení.

„Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky.“

- Oproti židovství, z něhož se Kristova církev zrodila, křesťanství je misijním náboženstvím. Zrodilo se už s myšlenkou, že má expandovat do celého světa, ke všem národům.
- Bůh, který vyvolil izraelský národ, se rozhodl vyvolit kohokoliv, odkudkoliv. Izrael se v chápání křesťanské teologie stává předobrazem Kristovy církve.
- Učedník je původním označením křesťana, a je jeho synonymem.
- Původní Ježíšovi učedníci se stávají vyslanci, řecky ἀπόστολος (apostolos).

„Křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého“

- Od samého začátku se křest stal znamením příslušenství ke společenství učedníků
- Křest se koná ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého, tj. ve jméno trojjediného Boha.
- Jinak řečeno Otec i Syn i Duch svatý je Bůh ve třech osobách.

„a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal.“

- Vyslanci, apoštolové mají předávat, co se sami naučili od mistra. A hlavně, nestačí se to naučit, ale především zachovávat všechno. To znamená, že křesťan má praktikovat učení svého mistra, má dodržovat přikázání a šířit je.
- Apoštolové se do toho pustili, jak nám ukazuje následující událost z den letnic.

Skutky 2 - Letnice

- 1Když nastal den Letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě.
- 2Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchř, a naplnil celý dům, kde byli.
- 3A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden;
- 4všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat.
- 5V Jeruzalémě byli zbožní židé ze všech národů na světě,
- Zbožní Židé se brzy stanou zbožnými křesťany. První křesťané, včetně samotných apoštolů, byli Židé. Křesťanství vlastně vzniklo jako židovská sekta, v samotném hlavním městě židovství – v Jeruzalémě.

Skutky 2

14 Tu vystoupil Petr spolu s jedenácti, pozvedl hlas a oslovil je: „Muži judští a všichni, kdo bydlíte v Jeruzalémě, toto vám chci oznámit, poslouchejte mě pozorně:

- **15** Tito lidé nejsou, jak se domníváte, opilí – vždyť je teprve devět hodin ráno.
- **16** Ale děje se, co bylo řečeno ústy proroka Jóele:
- **17**, A stane se v posledních dnech, praví Bůh, sešlu svého Ducha na všechny lidi, synové vaši a vaše dcery budou mluvit v prorockém vytržení, vaši mládenci budou mít vidění a vaši starci budou mít sny.
- **18** I na své služebníky a na své služebnice v oněch dnech sešlu svého Ducha, a budou prorokovat.
- Petrův proslov lze pochopit jako první křesťanské kázání v dějinách křesťanství! Ježíš, skrze Petra jako skálu, začíná budovat svoji církev. Ta se buduje zvěstováním Božího slova.

Skutky 2 (Petrovo zvěstování)

- **22** Muži izraelští, slyšte tato slova: Ježíše Nazaretského Bůh potvrdil před vašimi zraky mocnými činy, divy a znameními, která mezi vámi skrze něho činil, jak sami víte.
- **23** Bůh předem rozhodl, aby byl vydán, a vy jste ho rukou bezbožných přibili na kříž a zabili.
- **24** Ale Bůh ho vzkřísil; vytrhl jej z bolestí smrti, a smrt ho nemohla udržet ve své moci.
- **25** David o něm praví: ‚Viděl jsem Pána stále před sebou, je mi po pravici, abych nezakolísal;‘
- **26** proto se mé srdce zaradovalo a jazyk můj se rozjásal, nadto i tělo mé odpočine v naději,
- **27** neboť mě nezanecháš v říši smrti a nedopustíš, aby se tvůj Svatý rozpadl v prach.
- **28** Dal jsi mi poznat cesty života a blízkost tvé tváře mne naplní radostí.’
- Křesťanství se profiluje na půdě židovství tak, že začíná zvěstovat Ježíše Nazaretského jako Syna Božího.

Tohoto Ježíše Bůh vzkřísil a my všichni to můžeme dosvědčit.
Byl vyvýšen na pravici Boží a přijal Ducha svatého, kterého Otec slíbil; nyní jej seslal na nás, jak to vidíte a slyšíte.

- Petr zvěstuje evangelium, což znamená dobrou zprávu. Ta spočívá v tom, že Bůh vzkřísil Ježíše. To je základní křesťanská zvěst.
- Ježíš byl povýšen, přijal Ducha svatého, kterého poslal na učedníky. Takhle Petr interpretuje událost, při které apoštolové vypadají jako opilí, a on sám našel odvahu promluvit.
- Přítomní vidí a slyší. Jak budou reagovat?

Ti, kteří přijali jeho slovo, byli pokřtěni a přidalo se k nim toho dne na tři tisíce lidí. Vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se.

- Tady slyšíme o úplném počátku církve. Tři tisíce lidí, to je velké společenství. Byla to doba velké euforie a velkého entuziasmu.
- Slyšíme i o zbožnosti prvních křesťanů. Často chodili na kázání, žili spolu, slavili něco jako eucharistii (Večeři Páně), modlili se.
- První křesťané se scházeli nejspíš v synagogách a v domácnostech. Necháпали sebe jako nové náboženství, vždyť Ježíš podle nich byl synem židovského Boha, byl Mesiášem, jehož zvěštovali prorokové. Toto je ohniskem napětí mezi konzervativními Židy a progresivními křesťany.
- Sám Ježíš je svým způsobem obětí tohoto napětí, když ho Židé obvinili z rouhání a vydali Římanům, kteří ho ukřižovali.

Pronásledování - zatýkání

- 1Když Petr a Jan ještě mluvili k lidu, přišli na ně kněží s velitelem chrámové stráže a saduceji,
- 2rozhořčení, že učí lid a hlásají, že v Ježíši je vzkříšení z mrtvých.
- 3Násilím se jich chopili a vsadili je na noc do vězení, neboť už byl večer.
- Petr a Jan druhý den byli propuštěni s tím, aby už nehlásali Ježíšovo učení. Oni odmítli s tím, že nebudou poslouchat lidi, nýbrž Boha.
- Křesťané, převážně židovští, byli pronásledováni z počátku hlavně Židy, kteří se je snažili vyhnat ze synagogy a zahubit.

Pronásledování - mučení

- „Zavolali apoštoly, poručili je zbičovat, zakázali jim mluvit ve jménu Ježíšovu a pak je propustili.“
- Situace gradovala, židovští duchovní představitelé začali apoštoly i bičovat. Snažili se je strašit. Apoštolové to naopak brali, že se jim dostalo té cti, aby nesli takovou potupu pro jméno svého mistra Ježíše.
- Byli neoblomní a vytrvalí. Po propuštění nerespektovali, co jim bylo nařízeno těmi, kteří je zatýkali: „Dále učili den co den v chrámě i po domech a hlásali evangelium, že Ježíš je Mesiáš.“

Doufání pronásledovatelů

34 Tu vstal ve veleradě farizeus jménem Gamaliel, učitel zákona, kterého si vážil všechen lid; poručil, aby je na chvíli vyvedli ven,

- **35**a řekl: „Dobře si rozmyslete, Izraelci, co s těmi lidmi chcete udělat.
- **36** Před nedávnem povstal Theudas a tvrdil, že je Vyvolený; přidalo se k němu asi čtyři sta mužů. Když byl zabit, byli všichni jeho stoupenci rozprášeni a nakonec z toho nebylo nic.
- **37** Po něm povstal ve dnech soupisu Judas Galilejský a strhl za sebou lid; také on zahynul a jeho stoupenci byli rozehnáni.
- **38** Proto vám teď radím: Nechte tyto lidi a propusťte je. Pochází-li tento záměr a toto dílo z lidí, rozpadne se samo;
- **39** pochází-li z Boha, nebudete moci ty lidi vyhubit – nechcete přece bojovat proti Bohu.“ Dali mu za pravdu;

Pronásledování a mučednictví

- Víte, kdo byl prvním křesťanským mučedníkem po Ježíšově smrti?
- Pronásledování židokřesťanů začalo mít tragické následky hned v prvních letech (asi v polovině 30 let prvního století po Kr.)

Další dotaz

- Víte, kdo byl svatý Štěpán, jehož svátek slavíme 26. 12.?

Štěpán, první diakon a první mučedník

- Štěpán byl jedním ze sedmi diakonů vybraných, aby koordinovali sociální službu v komunitách židokřesťanů.
- Ovšem kniha Skutků apoštolských líčí Štěpána jako horlivého kazatele, který u výslechu před veleradou začal kázat. Místo vlastní obhajoby spíš obvinil všechny přítomné.
„Jste tvrdošíjní a máte pohanské srdce i uši! Nepřestáváte odporovat Duchu svatému, jako to dělali vaši otcové.“
- Byl kdy nějaký prorok, aby ho vaši otcové nepronásledovali? Zabili ty, kteří předpověděli příchod Spravedlivého, a toho vy jste nyní zradili a zavraždili.
- Přijali jste Boží zákon z rukou andělů, ale sami jste jej nezachovali!“

Štěpán, první diakon a první mučedník

Štěpán pobouřil všechny kolem sebe, nakonec ho odvedli za město, kde ho ukamenovali. Stalo se to nejspíš bez vyneseního rozsudku.

Situace křesťanů v Jeruzalémě se zhoršila, mnoho apoštolů se rozuteklo do širokého okolí. To paradoxně pomohlo šířit učení Ježíše Krista. Apoštolové zvěštovali vzkříšeného Krista všude, kam se dostali.

Konec příběhu Štěpána je začátkem příběhu Saula

„Všichni se na něho vrhli a hnali ho za město, aby ho kamenovali. Svědkové dali své pláště hlídat mládenci, který se jmenoval Saul.“

Saul schvaloval, že Štěpána zabili. Tehdy začalo kruté pronásledování jeruzalémské církve; všichni kromě apoštolů se rozprchli po Judsku a Samařsku.

Zbožní muži Štěpána pochovali a velmi nad ním truchlili.

Saul se však snažil církve zničit: pátral dům od domu, zatýkal muže i ženy a dával je do žaláře.

Víte, kdo je Saul, o němž je tady řeč?

Saul – pronásledovatel, pronásledovaný

- Saul chtěl vyhladit křesťanství, nestačilo mu Jeruzalém, chtěl je pronásledovat všude, dostal plnou moc, aby šel do Damaška zatýkat učedníky.
- Cestou do Damaška měl vidění, po kterém přestal vidět. Podle knihy Skutků apoštolských ukázal se mu ve vidění sám Ježíš:

Tajný hlas: „Saule, Saule, proč mne pronásleduješ? “

Saul: „Kdo jsi, Pane?“

Tajný hlas: „Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ. Vstaň, jdi do města a tam se dovíš, co máš dělat.“

- Když učedník jménem Ananiáš byl poslán, aby se šel modlit za Saula, chvíli váhal. Věděl o něm, že je to pronásledovatel, který navíc přišel do Damaška zatýkat židy, kteří šíří nové učení.

Saul – pronásledovatel, pronásledovaný

- Kdybychom dostali za úkol číst celou knihu Skutků apoštolských s cílem určit její hlavní postavu, mnozí se shodnou, že je to Saul (Pavel).
- Jeho příběh začíná nenápadnou zmínkou o tom, jak hlídal pláště svědků ukamenování Štěpána. Pokračuje tím, že schválil ukamenování a sám chce zatýkat učedníky. Odešel z Jeruzaléma do Damaška jako pronásledovatel. Došel do Damaška jako ztracený, který neví, co má dělat. Je závislý na pomoci někoho z pronásledovaných, vrátil se do Jeruzaléma jako pronásledovaný. Nakonec se stává po Ježíšovi druhou nejvýznamnější postavou křesťanství.